

Obsah

Předmluva.....5

Kapitola I. Úvod.....7

*Třinácté století – Čtrnácté století v protikladu ke třináctému století
– Filosofie renesance – Oživení scholastiky*

Část I. Čtrnácté století

Kapitola II. Durandus a Petrus Aureoli.....37

*Jakub z Mét – Durandus – Petrus Aureoli – Jindřich z Harclay –
Vztah těchto myslitelů k ockhamismu*

Kapitola III. Ockham I.....62

Život – Dílo – Jednota myšlení

Kapitola IV. Ockham II.....69

*Ockham a metafyzika esencí – Petrus Hispanus a terministická logika
– Ockhamova logika a teorie o univerzáliích – Reálná a racionální
věda – Nutné pravdy a prokázání*

Kapitola V. Ockham III.....86

*Intuitivní poznání – Boží moc způsobuje intuitivní poznání neexis-
tujícího objektu – Nahodilost světového řádu – Vztahy – Kauzalita
– Pohyb a čas – Závěr*

Kapitola VI. Ockham IV..... 105

*Podstata metafyziky – Jednoznačné pojetí bytí – Existence Boha –
Naše poznání Boží přirozenosti – Boží ideje – Boží poznání budou-
cích nahodilých událostí – Boží vůle a všemohoucnost*

Kapitola VII. Ockham V..... 130

Filosoficky nelze prokázat, že nemateriální a nepomíjející duše je formou těla – Pluralita reálně odlišných forem v člověku – Rozumová duše nevlastní žádné reálně odlišné mohutnosti – Lidská osoba – Svoboda – Ockhamova etická teorie

Kapitola VIII. Ockham VI 149

Disputace o evangelní chudobě a teorie o přirozených právech – Politická suverenita není odvozena z duchovní moci – Vztah lidu k pánovníkovi – Jak dalece byly Ockhamovy politické ideje novátorské či revoluční? – Papežova pozice v církvi

Kapitola IX. Ockhamovské hnutí:

Jan z Mirecourtu a Mikuláš z Autrecourtu 162

Ockhamovské nebo nominalistické hnutí – Jan z Mirecourtu – Mikuláš z Autrecourtu – Nominalismus na univerzitách – Závěrečné poznámky

Kapitola X. Vědecké hnutí..... 200

Fyzika ve třináctém a čtrnáctém století – Problém pohybu; impetus a gravitace – Mikuláš Oresme; hypotéza o zemské rotaci – Možnost jiných světů – Některé vědecké implikace nominalismu a teorie o implikacích impetu

Kapitola XI. Marsilius z Padovy..... 217

Církev a stát, teorie a praxe – Život Marsilia – Odpor vůči papežským nárokům – Podstata státu a zákona – Legislativa a exekutiva – Církevní jurisdikce – Marsilius a „averroismus“ – Vliv Defensor Pacis

Kapitola XII. Speklativní mystika 234

Mystické spisy ve čtrnáctém století – Eckhart – Tauler – Blahoslavený Jindřich Suso – Ruysbroeck – Denis Kartuzián – Německá mystická spekulace – Gerson

Část II. Filosofie renesance

Kapitola XIII. Oživení platónismu 271

Italská renesance – Severní renesance – Oživení platónismu

Kapitola XIV. Aristotelismus 283

Kritici aristotelské logiky – Aristotelismus – Stoicismus a skepticismus

Kapitola XV. Mikuláš Kusánský.....	301
<i>Život a dílo – Vliv Mikulášovy hlavní ideje na jeho praktickou činnost – Coincidentia oppositorum – „Učená nevědomost“ – Vztah Boha ke světu – „Nekonečnost“ světa – Světový systém a duše světa – Člověk jako mikrokosmos; Kristus – Mikulášovo filosofické směřování</i>	
Kapitola XVI. Filosofie přírody I	322
<i>Obecné poznámky – Hieronymus Cardanus – Bernardo Telesio – Francesco Patrizzi – Thomaso Campanella – Giordano Bruno – Pierre Gassendi</i>	
Kapitola XVII. Filosofie přírody II.....	343
<i>Agrippa von Nettesheim – Paracelsus – Dva Van Helmontové – Sebastian Franck a Valentin Weigel – Jakob Böhme – Obecné poznámky</i>	
Kapitola XVIII. Vědecké hnutí renesance	355
<i>Obecné poznámky o vlivu vědy na filosofii – Renesanční věda; empirické základy vědy, řízený experiment, hypotéza a astronomie, matematika, mechanistický pohled na svět – Vliv renesanční vědy na filosofii</i>	
Kapitola XIX. Francis Bacon	374
<i>Anglická filosofie renesance – Baconův život a dílo – Klasifikace věd – Indukce a „idoly“</i>	
Kapitola XX. Politická filosofie	397
<i>Obecné poznámky – Niccolo Machiavelli – Sv. Tomáš More – Richard Hooker – Jean Bodin – Johannes Althusius – Hugo Grotius</i>	

Část III. Scholastika v období renesance

Kapitola XXI. Obecný přehled.....	433
<i>Oživení scholastiky – Dominikánští spisovatelé před Tridentským koncillem; Cajetanus – Pozdější dominikánští spisovatelé a jezuitští autoři – Spory mezi dominikány a jezuity kvůli milosti a svobodné vůli – „Filosofické řady“ namísto komentářů k Aristotelovi – Politická a právní teorie</i>	
Kapitola XXII. Francisco Suárez I.....	456

Život a dílo – Struktura a dělení Disputationes metaphysicae – Metafyzika jako věda o bytí – Pojem bytí – Atributy bytí – Individualizace – Analogie – Boží existence – Boží přirozenost – Esence a existence – Substance a akcident – Mody – Kvantita – Vztahy – Entia rationis – Obecné poznámky – Étienne Gilson o Suárezovi

Kapitola XXIII. Francisco Suárez II..... 491

Filosofie práva a teologie – Definice zákona – Zákon [lex] a právo [ius] – Nutnost zákona – Věčný zákon – Přirozený zákon – Zásady přirozeného zákona – Neznalost přirozeného zákona – Neměnnost přirozeného zákona – Zákon národů – Politická společnost, suverenity a vláda – Teorie smlouvy u Suáreze – Odstranění tyranů – Trestní zákony – Zánik lidských zákonů – Zvyk – Církev a stát – Válka

Kapitola XXIV. Stručné shrnutí prvních tří dílů 527

Řecká filosofie; předsókratovské kosmologie a objevování přírody, Platónova teorie o formách a idea Boha, Aristotelés a výklad změny a pohybu, novoplatónismus a křesťanství – Význam objevení Aristotela pro středověk – Filosofie a teologie – Vznik vědy

Dodatek I. Zdvorilostní tituly udělené

filosofům, o kterých pojednává tento díl..... 550

Dodatek II. Stručná bibliografie..... 551

Rejstřík..... 586